

Në pajtim me nenin 17, paragrafi 1, pika 8 të Ligjit të Mbrojtjes (Gazeta Zyrtare e Republikës së Maqedonisë nr. 42/2001 dhe 5/2003), Kuvendi i Republikës së Maqedonisë, në seancën e mbajtur më 11 qershor 2003, miratoi

KONCEPTIN E SIGURISË DHE TË MBROJTJES NACIONALE

H Y R J E

1. Koncepti nacional i sigurisë dhe i mbrojtjes është dokument themelor i Republikës së Maqedonisë, në fushën e sigurisë dhe mbrojtjes. Koncepti nacional i sigurisë dhe mbrojtjes bazohet në vlerësimin e mjedisit dhe pozitës ndërkombëtare të Republikës së Maqedonisë, kërcënimeve ndaj sigurisë së saj dhe mbi këtë bazë, synimet dhe udhëzimet e harmonizuara të udhëheqjes së politikës së sigurisë nacionale.

2. Koncepti i sigurisë dhe i mbrojtjes nacionale, i ka rrënjët në: vlerat kombëtare dhe interesat që rrjedhin nga Republika e Maqedonisë, respektimi i Kushtetutës dhe ligjeve, barazia e të gjithë qytetarëve pavarësisht nga përkatësia e tyre etnike, bazat demokratike të shtetit, shteti i së drejtës, respektimi i të drejtave dhe lirive të njeriut, ekonomia e tregut, drejtësia sociale dhe respektimi i së drejtës ndërkombëtare dhe traktateve dhe marrëveshjeve ndërkombëtare.

3. Koncepti i sigurisë dhe i mbrojtjes, i përcakton pikëpamjet dhe i shpreh qëndrimet e Republikës së Maqedonisë për: interesat e saj nacionale, mjedisin e saj të sigurisë, politikën e sigurisë nacionale, si dhe qëllimet, drejtimit, fushat dhe instrumentet e realizimit të saj. Gjithashtu, koncepti nacional i sigurisë dhe mbrojtjes i përcakton pikëpamjet dhe qëndrimet në lidhje me mbrojtjen, menaxhimin e krizave, me theks të veçantë në optimizmin e burimeve të sigurisë, organizimit dhe drejtimeve të rritjes së mundësive dhe gatishmërisë së Republikës së Maqedonisë, për - burimin e sfidave, rreziqet dhe rreziqeve të sigurisë së vendit.

4. Realizimi i qëndrimeve dhe pikëpamjeve të konceptimit të sigurisë nacionale dhe mbrojtjes, duhet të mundësojë jo vetëm gjendje më të mirë të sigurisë dhe mbrojtjes së vlerave themelore dhe të interesave që rrjedhin nga Republika e Maqedonisë, por edhe thellimin e rrugëve të progresit, megjithatë, të sigurojë zhvillimin paqësor të shtetit, demokracinë, ekonominë e tij dhe respektimin e dinjitetit njerëzor në çdo aspekt dhe me të gjitha të drejtat e tij.

5. Përcaktimi dhe qëllimi strategjik i Republikës së Maqedonisë dhe koncepti i tij nacional i sigurisë dhe i mbrojtjes është - përcaktimi i qëndrueshëm i Republikës së Maqedonisë që të ardhmen e saj ta realizojë si pjesë e familjes europiane dhe anëtare e NATO-s dhe BE-së.

I. INTERESAT E REPUBLIKËS SË MAQEDONISË

6. Interesat e Republikës së Maqedonisë janë të bazuara në nevojat afatgjatë të

shoqërisë maqedonase, të cilat janë vendimtare të jetës dhe sigurisë së qytetarëve, por edhe të stabilitetit, funksionimit dhe vazhdimësisë së shtetit. Interesat rrjedhin nga vlerat më të larta themelore të përcaktuara me Kushtetutën e Republikës së Maqedonisë, të cilat në thelb përfshijnë:

- liritë dhe të drejtat themelore të njeriut dhe qytetarit, shprehjen e lirë të kombësisë, demokracinë, shtetin e së drejtës dhe respektimin e normave ndërkombëtare të pranuar në përgjithësi;

- integrimin dhe përfaqësimin e drejtë të qytetarëve që u përkasin të gjitha komuniteteve në organet e qeverisjes shtetërore dhe institucionet e tjera publike në të gjitha nivelet;

- mbrojtjen e pronës, lirinë e tregut dhe sipërmarrjen, humanizmin, drejtësinë sociale dhe solidaritetin;

- garantimin, avancimin\ dhe zhvillimin e vetëqeverisjes lokale dhe
- mbrojtjen dhe avancimin e mjedisit.

7. Interesi i përhershëm i Republikës së Maqedonisë, është ruajtja dhe avancimi i identitetit të saj shtetëror me shprehjen e lirë të identitetit etnik të të gjithë qytetarëve të Republikës së Maqedonisë, si dhe mbrojtja e pavarësisë dhe integritetit territorial.

Interesat vitale që nxisin gjendjen e sigurisë dhe krijojnë kushte për jetë më të mirë të qytetarëve dhe funksionimin e shtetit dhe shoqërisë janë:

- mbrojtja dhe avancimi i paqes dhe sigurisë, jetës, shëndetit, pasurisë dhe sigurisë personale të qytetarëve të Republikës së Maqedonisë;

- zhvillimi i shoqërisë multietnike e bazuar në besimin e ndërsjellë, përpjekjet e përbashkëta dhe përpjekjet e të gjitha komuniteteve etnike të stabilitetit dhe përparimit të gjithëpërfshirës të shtetit;

- zhvillimi ekonomik i bazuar në parimet e ekonomisë së tregut, pronësisë private, përmirësimit të vazhdueshëm të standardit dhe cilësisë së jetës, si dhe mbrojtjes së infrastrukturës dhe burimeve vitale të Republikës së Maqedonisë;

- mbrojtja dhe avancimi i themeleve demokratike të shtetit të së drejtës - pluralizmi politik, demokracia parlamentare, ndarja e pushteteve dhe zgjedhjet demokratike dhe të ndershme, sundimi i ligjit, respektimi i vazhdueshëm i të drejtave dhe lirive të njeriut, si dhe i të drejtat dhe liritë e qytetarëve që u përkasin të gjitha komuniteteve dhe ruajtja dhe avancimi i vazhdueshëm i sigurisë së përgjithshme të brendshme, të shoqërisë dhe shtetit;

- integrimi politiko-mbrojtës në NATO, integrimi politik, ekonomik dhe i sigurisë në Bashkimin Europian, si dhe në sistemet e tjera të sigurisë kolektive.

Interesat e rëndësishme të Republikën së Maqedonisë, të cilat janë parakushte të krijimit dhe realizimit të interesave të përhershme dhe vitale të Republikës së Maqedonisë, janë:

- ndërtimi dhe zhvillimi i të gjitha formave të bashkëpunimit me fqinjët, a në interes të paqes, sigurisë dhe zhvillimit të Republikës së Maqedonisë dhe fqinjëve të saj;

- kontributin e vet në ruajtjen dhe avancimin e paqes dhe stabilitetit në Europën Juglindore (EJL) me qëllim forcimin e zonës së demokracisë, sigurisë dhe prosperitetit të të gjitha vendeve në rajon;

- pjesëmarrje në ndërtimin e paqes dhe stabilitetit në rajon, Europë dhe botë, si dhe parandalimin dhe ndërtimin e instrumenteve të paralajmërimit të hershëm së tensioneve dhe krizave, me qëllim zgjidhjen paqësore në kohën e duhur dhe në mënyrë efikase;

- ruajtjen dhe përparimim e rendit ndërkombëtar të bazuar në drejtësinë, respektin e ndërsjellë të rendit ndërkombëtar të bazuar në të drejtën ndërkombëtare, si dhe barazinë politike dhe ekonomike të shteteve;

- sigurimin e kushteve dhe avancimin e stabilitetit të brendshëm politik dhe të

mundësive për hir të së drejtës së barabartë të pjesëmarrjes, e cila duhet të përfshijë konsensus përgjithësisht të pranuar të çështjeve me interes të përhershëm, vital dhe të rëndësishëm të vendit;

- krijimin e kushteve të përmirësimit të kulturës së sigurisë;

- ndërtimin e shtetit të drejtë, social me mundësi të barabartë për të gjithë qytetarët pa marrë parasysh përkatësinë e tyre gjinore, racore, fetare, politike, sociale, kulturore e të tjera;

- krijimin e kushteve të ndërtimit së shoqërisë, me komunikime dhe marrëdhënie që do të zhvillojë vlerat dhe kulturë të përbashkët jetese, veçanërisht midis brezit të ri, në frymën e tolerancës, të ushqyerjes së vlerave demokratike dhe respektimit të integritetit personal, bazuar në traditën demokratike europiane, pavarësisht nga përkatësia etnike, fetare apo tjetër dhe

- ruajtjen dhe mbrojtjen e mjedisit në vend në bashkëpunim me rrethin më të gjerë.

8. Republika e Maqedonisë do të ndjekë interesat e saj me respekt të vazhdueshëm të të drejtave dhe lirive të njeriut, parimeve demokratike dhe respektimit të së drejtës ndërkombëtare, e cila nga ana e saj do të mundësojë zgjidhjen paqësore të mosmarrëveshjeve, avancimin e paqes dhe stabilitetit dhe forcimin e reputacionit të Republikës së Maqedonisë në botën demokratike.

Në kuadër të normave dhe parimeve demokratike dhe respektimit të së drejtës ndërkombëtare, Republika e Maqedonisë, është e gatshme të marrë pjesë në parandalimin dhe zgjidhjen e krizave vetvetiu dhe në bashkëpunim me bashkësinë ndërkombëtare. Republika e Maqedonisë është e përgatitur në kuadër të së drejtës ndërkombëtare, vet, por edhe me vendimin e saj, në bashkëpunim me partnerët dhe miqtë, dhe me qëllim të mbrojtjes së interesave të saj, të ndërmarrë të gjitha masat dhe të angazhojë të gjitha burimet.

Për të mbrojtur interesin e saj të përhershëm dhe në përputhje me të drejtën ndërkombëtare dhe me Kartën e Kombeve të Bashkuara, Republika e Maqedonisë është e gatshme të përdorë forcën e armatosur.

9. Për realizimin e interesave të saj nacionale, Republika e Maqedonisë do të zhvillojë politikë të sigurt dhe do të përmirësojë sistemin e sigurisë, e cila do të jetë e aftë, efikase dhe e besueshme t'u përgjigjet sfidave të sigurisë të këtij shekulli, të zgjidhë krizat e brendshme, të ndihmojë në zgjidhjen e krizave në rajon dhe më gjerë.

II. RRETHI I SIGURT I REPUBLIKËS SË MAQEDONISË

1. Rrethi dhe pozicioni ndërkombëtar i Republikës së Maqedonisë

10. Botën e sotme e karakterizojnë ndryshime të shpejta dhe dinamike, të cilat sjellin me vete rreziqe të reja dhe shpesh të paparashikueshme të sigurisë së shteteve. Ndonëse rreziku nga kërcënimi klasik ushtarak në terma afatgjatë nuk pritet, kërcënimet jo-ushtarake jo vetëm që kanë fituar shumëllojshmëri, por edhe janë rritur në intensitet, hapësirë dhe kohë.

Trendi i globalizimit të botës, përveç avantazheve, solli edhe kërcënime, të shkaktuara më së shumti nga thellimi i hendekut ndërmjet të pasurve dhe të varfërve dhe internacionalizimi i disa rreziqeve të caktuara, ndër të cilat më ekstremet janë terrorizmi ndërkombëtar dhe krimi i organizuar. Krahas tyre po zgjerohet edhe emigracioni i paligjshëm dhe tregtia e paligjshme e drogës, armëve, njerëzve dhe materialeve strategjike. Rreziku i përdorimit të armëve të shkatërrimit në masë, i ndaluar me ligjin ndërkombëtar, është rritur gjithashtu.

Me shpërbërjen e vendeve të ish-blokut socialist, janë shfaqur shtete dhe rajone në të cilat janë të pranishëm shkatërrimi social dhe strukturat dhe institucionet e paqëndrueshme demokratike. Këto janë, mbi të gjitha, nacionalizmi ekstrem, ksenofobitë dhe paragjykimet etnike, racore dhe të tjera, të cilat manifestohen deri

në kufijtë ekstremë të urrejtjes dhe përdorimit të dhunës, a si pasojë kanë të shkatërruar infrastrukturën dhe shumë viktime njerëzore.

11. Situata e sigurisë karakterizohet nga zhvillimi dinamik, përshtatës i shteteve ndaj kushteve të reja të bashkëpunimit, përkatësisht sfidës për t'u gjetur në rendin e ri, ku komuniteti ndërkombëtar dhe institucionet e saj ndonjëherë përballen me rreziqe aktuale të përsëritshme dhe të padëshirueshme ushtarake, joushtarake dhe të tjera.

12. Karakteristika kryesore e zhvillimit të sigurisë europiane është formimi i mjedisit të sigurisë të bazuar në marrëdhënie bashkëpunimi dhe aktivitete të koordinuara reciprokisht në fushën e sigurisë, ruajtjen e stabilitetit, parandalimin dhe zgjidhjen e krizave, politike, ekonomike dhe fushat e tjera të shprehura dhe të drejtuara më së shumti nëpërmjet rolit udhëheqës të NATO-s në krijimin e politikës së sigurisë dhe derës së hapur për të - në zgjerim. Vendet anëtare të Partneritetit të Paqes (PfP) dhe Këshillit të Partneritetit Euro-Atlantik (EAPS), proces dhe mekanizma të udhëhequra nga NATO, po veprojnë vazhdimisht në zgjerimin e zonës së demokracisë dhe stabilitetit në Europë. Republika e Maqedonisë është pjesëmarrëse dhe anëtare aktive në këto marrëdhënie, të cilat fuqimisht i mbështet.

13. Zhvillimi i politikës europiane të identitetit dhe mbrojtjes së sigurisë, të cilat janë plotësuese dhe të bazuara në bashkëpunim të qëndrueshëm me NATO-n, vepron për të njëjtin qëllim. Kjo mbështetet edhe nga OSBE-ja, puna e së cilës është e fokusuar më së shumti në fushën e të drejtave të njeriut dhe pakicave, zhvillimit të demokracisë dhe sundimit të ligjit.

14. Organizata e Kombeve të Bashkuara, me rol të përforcuar dhe mekanizma dhe instrumente veprimi të përmirësuara, mbeten ende korniza dhe baza më e gjerë për sjelljen e shteteve në bashkëpunimin e tyre ndërkombëtar, bazuar në të drejtën ndërkombëtare, përfshirë të drejtën e mbrojtjes së shtetit, vetëm dhe/ose të bashkuar në sistemet kolektive të sigurisë dhe mbrojtjes.

15. Trendi i rritjes së lidhjes ekonomike dhe informative në një familje të madhe botërore mundëson përfshirjen e vendeve në flukset ekonomike, ku po ndiqen gjithnjë e më shumë marrëdhëniet e tregtisë së lirë, uniformiteti dhe pajtueshmëria e doganave dhe normave të tjera, procedura dhe rregullime për rrjedhën e lirë të lirë të njerëzve, të mirave materiale dhe kapitale. E gjithë kjo i paraqet secilit vend mundësi të hapur për t'u përfshirë në këtë lloj rrethi.

16. Europa Juglindore, pavarësisht progresit të situatës së sigurisë, është rajon ku ende ekzistojnë kërcënime të sigurisë, rrënjët e të cilave janë në ekstremizmin politik, nacionalizmin ekstrem, intolerancën fetare dhe racore, të cilat së bashku me ekzistencën e institucioneve të dobëta shtetërore dhe mungesën e sundimit të ligjit në disa vende dhe rajone, si dhe rreziqet transnacionale, paraqesin bazë të shkallës së lartë të rreziqeve për Republikën e Maqedonisë, në vendet e rajonit dhe Europës.

Kërcënim i veçantë dhe burim i paqëndrueshmërisë është prania e sasive të mëdha të armëve ilegale, nga të cilat as Republika e Maqedonisë nuk është immune.

17. Rrethi i menjëhershëm i Republikës së Maqedonisë është pjesë e problemeve të saj, por edhe e përparësive të saj, duke pasur parasysh se një shtet është anëtar i BE-së dhe NATO-s, një ftohet të anëtarësohet në NATO, dhe një është anëtar i Kryeministrit dhe kandidat i anëtarësimit në NATO.

18. Republika e Maqedonisë është në pjesën qendrore të Europës Juglindore dhe paraqet udhëkryq natyror dhe gjeografik ndërmjet Europës, Azisë dhe Afrikës, e cila është e një rëndësie të madhe të zhvillimit të saj.

Nga pikëpamja e sigurisë, ajo gjithashtu është një nga udhëkryqet e rrugëve kryesore të terrorizmit, migrimit të paligjshëm, trafikimit të paligjshëm të drogës, armëve dhe njerëzve nga Azia dhe Afrika në Europën Perëndimore. Krahas të gjitha përpjekjeve të mbrojtjes së kufirit dhe eliminimit të këtyre kërcënimeve, Republika e Maqedonisë është e vetëdijshme se nuk mund t'i zgjidh e vetme rreziqet transnacionale pa ndihmën dhe bashkëpunimin e fqinjëve dhe komunitetit ndërkombëtar.

19. Republika e Maqedonisë, i përket vendeve më të vogla europiane me burime të kufizuara dhe mungesë të burimeve të caktuara të energjisë dhe materialeve të tjera strategjike. Republika e Maqedonisë ende po e forcon dhe përmirëson bazën dhe institucionet demokratike. Pavarësisht kësaj, Republika e Maqedonisë në mënyrë të përhershme krijon rrethin dhe kushtet e sigurisë të një shoqërie moderne civile, si dhe transformimin dhe zhvillimin e ekonomisë, duke marrë parasysh dimensionin social, mbrojtjen dhe përmirësimin e mjedisit jetësor.

20. Republika e Maqedonisë në mënyrë të përhershme i sheh themelet e përparimit dhe zhvillimit të qytetarët e saj dhe vendosmërinë e tyre për të ndërtuar shoqëri dhe shtet demokratik, së bashku me potencialin që ka në arsimin e lartë të qytetarëve të saj dhe nivelin e lartë të fuqisë punëtore të kualifikuar dhe profesionale.

Republika e Maqedonisë është e vendosur fort t'i realizojë interesat e saj dhe të krijojë rrethin e sigurisë me pjesëmarrje aktive dhe të vazhdueshme në bashkësinë ndërkombëtare dhe marrëdhëniet ndërkombëtare.

21. Republika e Maqedonisë është e vetëdijshme se mjedisi i ri ofron shumë mundësi, por edhe shumë sfida, dhe rreziqe të reja. Prandaj, sfidat, rreziqet kërkojnë përgjigje të reja, të cilat përkundër përpjekjeve të Republikës së Maqedonisë, janë të mundshme vetëm në bashkëpunim dhe me ndihmën e të gjitha vendeve të rajonit, Europës dhe botës. Republika e Maqedonisë është e vendosur se realizimi i interesave të saj nacionale dhe përmirësimi i sigurisë së saj nuk mund të jetë në kurriz të dobësimit të sigurisë së shteteve të tjera.

2. Mundësitë e sigurisë

22. Mundësitë dhe potenciali i përgjithshëm i Republikës së Maqedonisë, paraqesin burim të përhershëm të ndërtimit dhe përparimit të saj, të cilat kërkojnë përpjekje të jashtëzakonshme dhe maksimale nga të gjithë qytetarët dhe institucionet e shoqërisë dhe shtetit, veçanërisht në kushtet e përkeqësimit të situatës së sigurisë dhe krizës. **Mostejkalimi / dështimi**, i këtyre sfidave mund të dëmtojë në mënyrë thelbësore realizimin e interesave kombëtare të Republikës së Maqedonisë.

Mundësitë domethënëse të Republikës së Maqedonisë, përfshijnë:

- pjesëmarrjen aktive në përhapjen e paqes dhe stabilitetit në funksion të rritjes së sigurisë së përgjithshme në rajon dhe Europë, me rritjen e përhershme të mundësive dhe kapaciteteve të parandalimit dhe menaxhimit të krizave;

- përfshirjen në të gjitha rrymat ndërkombëtare, globale, politike, ekonomike, sociale dhe të tjera, të udhëhequra nga institucionet dhe organizatat ndërkombëtare;

- pjesëmarrjen dhe integrimin e plotë në strukturat euroatlantike të sigurisë, në funksion të përhapjes së stabilitetit dhe sigurisë, të shprehura nëpërmjet proceseve dhe aktiviteteve të përgatitjes së anëtarësimit në NATO dhe BE, por vazhdimisht dhe në bashkëpunim të ngushtë me OSBE-në dhe OKB-në;

- përmirësimin dhe zhvillimin e përhershëm të marrëdhënieve të fqinjësisë së mirë dhe bashkëpunimit rajonal, me qëllim të përmirësimit të situatës dhe rrethit të sigurisë, si dhe stabilitetit dhe progresit politik dhe ekonomik;

- ndërtimin dhe përmirësimin e mëtejshëm të themeleve demokratike të shtetit, bazuar në respektimin e lirive dhe të drejtave themelore të njeriut dhe të qytetarit;

- arritjen e përfaqësimit të drejtë dhe adekuat të të gjitha bashkësive etnike në organet e pushtetit shtetëror dhe administratës publike në të gjitha nivelet, në veçanti në strukturat e sigurisë;

- zhvillimin e mëtejshëm të administratës publike, si shërbim ndaj qytetarëve, me profesionalizmin e lartë, neutralitetin politik, kompetencën dhe efikasitetin;

- krijimin e kushteve të funksionimit të ekonomisë së tregut, të orientuar socialisht dhe ekologjikisht, si dhe përmirësimin e kushteve të jetesës dhe të punës

së qytetarëve;

- përmirësimin e bazës shkencore, tekniko-teknologjike, informative dhe infrastrukturore të shtetit dhe

- krijimin e kushteve të shfrytëzimit të burimeve dhe mundësive ekonomike dhe të tjera vetanake në funksion të sigurisë dhe mbrojtjes.

3. Rreziqet e sigurisë

23. Edhe pse në terma afatgjatë, nuk ekziston rreziku i luftës konvencionale në Europë, shpërbërja e botës bipolare, rikthimet dhe pasojat e shpërbërjes së shteteve individuale ish-socialiste, pasojat negative të globalizimit, nacionalja,

konfrontimi fetar të shtetit të madh dhe territorial - janë rreziqe potenciale dhe reale që mund të çojnë në kriza dhe konflikte.

24. Rreziqet e sigurisë së Republikës së Maqedonisë përfshijnë:

- manifestimet e mundshme të nacionalizmit ekstrem, intolerancës racore dhe fetare;
- format dhe aktivitetet që lidhen me terrorizmin ndërkombëtar, krimin e organizuar, migrimin ilegal, tregtinë e paligjshme të drogës, armëve, njerëzve, materialeve strategjike dhe përdorimin e dyfishtë, si dhe pasojat e përdorimit të mjeteve të shkatërrimit në masë;
- posedimin e sasive të mëdha të armëve pa leje;
- problemet tranzitore si: korrupsioni, terrorizmi urban, krimi i rëndë, përfshirë shantazhet, reketimet, vrasjet dhe sulmet ndaj pronës së qytetarëve, krimin ekonomik, evazionin fiskal, moszhvillimin e institucioneve të sistemit demokratik, problemet në funksionimin e gjyqësorit, problemet sociale dhe papunësinë;
- veprimtaritë e shërbimeve të huaja speciale që synojnë përkeqësimin e situatës së sigurisë, dhe në këtë mënyrë ngadalësimin e proceseve demokratike dhe integruese, veçanërisht ato drejt NATO-s dhe BE-së;
- pasojat e konfliktit të interesave të shfrytëzimit së burimeve dhe rrugëve të energjive strategjike, si dhe pengimin dhe bllokimin e importimit të tyre në Republikën e Maqedonisë;
- fatkeqësitë elementare dhe të tjera, fatkeqësitë tekniko-teknologjike, sëmundjet infektive të njerëzve dhe kafshëve të shkaktuara nga faktorë të brendshëm dhe/ose të jashtëm;
- krimin kompjuterik, pirateria dhe keqpërdorimi i teknologjisë së informacionit, veçanërisht në fushën e të dhënave personale të qytetarëve, të biznesit, të sekreteve zyrtare dhe shtetërore, dhe
- degradimin dhe shkatërrimin e mjedisit jetësor.

III. POLITIKA E SIGURISË NACIONALE

25. Politika e sigurisë nacionale paraqet tërësi komplekse dhe të ndërvarur të masave, aktiviteteve, planeve dhe programeve që i ndërmerr Republika e Maqedonisë, me qëllim të mbrojtjes, ruajtjes dhe përmirësimit të sigurisë së Republikës së Maqedonisë dhe qytetarëve të saj, në përputhje me disponueshmërinë, burimet dhe me bashkëpunim aktiv me bashkësinë ndërkombëtare. Në vete në mënyrë sistematike përmban fushat politike, ekonomike, të mbrojtjes, të sigurisë së brendshme, sociale, mjedisore dhe fusha të tjera.

1. Qëllimet dhe drejtimit e udhëheqjes së politikës së sigurisë nacionale

26. Qëllimi themelor dhe afatgjatë i politikës së sigurisë kombëtare është

mbrojtja, ruajtja dhe avancimi i gjendjes së sigurisë së shtetit, duke krijuar mjedis të realizimit së interesave kombëtare të Republikës së Maqedonisë.

Për arritjen e këtij qëllimi është e nevojshme të ndërmerren dhe të mirëmbahen dhe përmirësohen vazhdimisht masat dhe aktivitetet e mëposhtme:

- ruajtja dhe përmirësimi i efikasitetit dhe objektivitetit të mjeteve dhe metodave të mbledhjes së të dhënave dhe informacioneve me rëndësi të sigurisë, cilësisë dhe analizës së vazhdueshme eksperte të mjedisit të sigurisë, me qëllim të pjesëmarrjes aktive në krijimin e tij dhe parandalimin e rreziqeve;

- mirëmbajta dhe avancimi i kapaciteteve dhe aftësive të duhura të sigurisë të parandalimit, minimizimit dhe eliminimit të rreziqeve të sigurisë, si dhe zgjidhjen e situatave të konfliktit dhe krizës;

- mbajtja dhe përmirësimi i nivelit të gatishmërisë së organeve të qeverisjes shtetërore dhe harmonizimi i rregulloreve, rregullave dhe procedurave të koordinimit, menaxhimit në kohë, si dhe të efektit të reagimit efikas, në kohë dhe të duhur ndaj rreziqeve të sigurisë;

- edukimi i vazhdueshëm i ekspertëve, të cilët me kompetencën e tyre do të kontribuojnë në zbatimin më efektiv të politikës së sigurisë kombëtare;

- zhvillimi i shërbimit kufitar që do ta kontrollojë në mënyrë efektive kufirin dhe zonën kufitare jashtë vendkalimeve të ligjshme kufitare, do të parandalojë të gjitha llojet e tregtisë së paligjshme, do të krijojë kapacitete dhe procedura unike për bashkëpunim dhe ndihmë reciproke me fqinjët, rajonin dhe bashkësinë ndërkombëtare. Shërbimi kufitar duhet gjithashtu të sigurojë avancim të vazhdueshëm të marrëdhënieve të besimit dhe bashkëpunimit të ndërsjellë me popullsinë vendase, si dhe të marrë parasysh përfaqësimin e bashkësive etnike në përbërjen e tij dhe

- drejtimi i sistemit të sigurisë drejt arritjes së ndërveprimit me sisteme të tjera të ngjashme në shtetet demokratike në Europë.

27. Politika e sigurisë nacionale e Republikës së Maqedonisë, bazohet dhe duhet të zbatohet sipas udhëzimeve në vijim;

- përfshirje aktive dhe reale në përpjekjet ndërkombëtare të krijimit dhe përmirësimit së paqes dhe sigurisë, duke pasur parasysh se siguria është e pandashme dhe nuk varet vetëm nga një vend;

- e drejta sovrane e vetëmbrojtjes dhe garantimit të sigurisë së dikujt me të drejtën për të marrë vendimin e vet për t'u anëtarësuar në Union/dhe;

- e drejta për të mos pranuar disa obligime dhe marrëveshje për të cilat gjykohet se kërcënojnë sigurinë e Republikës së Maqedonisë dhe/ose ndikojnë negativisht në sigurinë e vendeve të tjera;

- përputhshmëria e sigurisë nacionale në përputhje me zgjidhjet kushtetuese dhe ligjore, si dhe me standardet ndërkombëtare dhe marrëveshjet ndërkombëtare të ratifikuara;

- inkorporimi në legjislacionin kombëtar dhe veprimtaria diplomatike që do të bëhet nga të gjithë fqinjët - e normave dhe standardeve përgjithësisht të pranuar në të gjitha fushat e së drejtës ndërkombëtare dhe zbatimi i qëndrueshëm i tyre në praktikë;

- institucionet e posaçme përgjegjëse të sigurisë, megjithëse kanë ende vend dhe rol kyç në kuptimin modern të sigurisë, nuk janë më kompetente vetëm për mbrojtjen, mirëmbajtjen dhe ndërtimin e rrethit dhe situatës së sigurisë. Prandaj, vlerësimi, masat dhe aktivitetet të mbrojtjes, mirëmbajtjes dhe avancimit duhet të shihen si sistem faktorësh kompleksë dhe të ndërvarur, si politik, ekonomik, mbrojtës, sigurinë e brendshme, sociale, mjedisore e të tjera;

- kontrollin dhe mbikëqyrjen e përhershme demokratike dhe civile mbi institucionet dhe forcat, veprimtaria e të cilave është siguria dhe mbrojtja e shtetit;

- parandalimi, pra masat dhe aktivitetet që mundësojnë parandalimin e

rreziqeve, dhe krizave, identifikimin dhe largimin e tyre në kohë;

- koordinimin e masave, aktiviteteve dhe kapaciteteve të sigurisë me aplikimin e përdorimit në kohë dhe të shpejtë të aftësive dhe burimeve të përballjes së krizave, si dhe mundësinë e dhënies, marrjes së ndihmës dhe bashkëpunimit dhe

- përgjegjësia e përhershme e organeve të pushtetit shtetëror, si dhe pjesëmarrja në zbatimin e politikës së sigurisë kombëtare të vetëqeverisjes lokale, partive politike dhe subjekteve të tjera juridike dhe ekonomike, sektorit joqeveritar dhe shoqatave të tjera, si dhe të gjithë qytetarët, në përputhje me pozitën dhe rolin e tyre në shoqëri.

2. Fushat dhe instrumentet e zbatimit të politikës së sigurisë nacionale

28. Në thelb, në këtë konceptim, pikëpamjet e politikës së sigurisë nacionale grupohen në këto fusha: e jashtme, ekonomike, e mbrojtjes, politika e sigurisë së brendshme dhe politika e mbrojtjes së mjedisit jetësor.

Me instrumente nënkuptohen të gjitha metodat dhe teknikat normative-juridike, organizative, procedurale, njerëzore dhe të tjera që janë në dispozicion të bartësve dhe pjesëmarrësve në zbatimin e politikës së sigurisë, si dhe marrëdhëniet, komunikimi dhe bashkëpunimi me të gjitha organet qeveritare dhe joqeveritare, organizatat vendase dhe ndërkombëtare, autoritetet, organet, shoqatat dhe forma të tjera të veprimit dhe bashkëpunimit.

29. Për realizimin e politikës së sigurisë nacionale të përcaktuar në këtë mënyrë, Qeveria e Republikës së Maqedonisë në një kohë sa më të shkurtër duhet të miratojë Strategjinë e integruar të sigurisë kombëtare të Republikës së Maqedonisë.

Në pajtim me dispozitat dhe qëndrimet e këtij koncepti, të cilat i referohen mbrojtjes, Presidenti i Republikës së Maqedonisë, duhet të rinovojë Strategjinë ekzistuese të mbrojtjes së Republikës së Maqedonisë.

2.1. Politika e jashtme

30. Politika e jashtme ka për qëllim mbrojtjen, mbajtjen dhe avancimin e interesave të Republikës së Maqedonisë në marrëdhëniet me shtetet tjera.

31. Duke u nisur nga prioritetet afatgjata në drejtimin e politikës së jashtme, Republika e Maqedonisë angazhohet për ndërtimin e marrëdhënieve të mira fqinjësore me të gjitha vendet nga fqinjësia e afërt dhe më gjerë, merr pjesë aktive në iniciativat e bashkëpunimit rajonal dhe vazhdimisht është e angazhuar në thellimin e marrëdhënieve dhe krijimin e varfërisë. -të lirë brenda OKB-së, OSBE-së dhe organizatave dhe institucioneve të tjera ndërkombëtare.

32. Integrimi në NATO është një nga interesat tona jetësore. Republika e Maqedonisë e sheh NATO-n si një nga shtyllat kyçe të arkitekturës moderne, euro-atlantike dhe të sigurisë. Në këtë kuptim, Republika e Maqedonisë fuqishëm i mbështet proceset e transformimit dhe zgjerimit të Aleancës. Në këtë drejtim, mendojmë se zgjerimi duhet të përfshijë edhe Republikën e Maqedonisë, e cila sigurisht do të kontribuojë në forcimin e paqes dhe stabilitetit në Europën Juglindore. Pjesëmarrja jonë aktive në PM dhe EAPS, me të gjitha aktivitetet dhe mekanizmat e saj të bashkëpunimit, ka rëndësi të madhe, si bazë e përmirësimit të sigurisë dhe përshtatjes së shtetit duke përmbushur të gjitha kërkesat e nevojshme të anëtarësimit në NATO.

Republika e Maqedonisë është e vetëdijshme për irracionalitetin dhe mungesën e efikasitetit të sistemit të izoluar të sigurisë, veçanërisht të sistemit të mbrojtjes të vendeve të vogla dhe të pafuqishme ekonomikisht.

33. Republika e Maqedonisë është duke i zbatuar përgatitjet dhe transformimin e saj në bazë të Planit të veprimit të anëtarësim në NATO. Në këtë kuptim, Programin Kombëtar Vjetor të anëtarësimit në NATO, e konsideron si instrument bazë e realizimit të masave dhe aktiviteteve, nga vendimet e të cilave burojnë të gjitha transformimet dhe përshtatjet e mëtejshme dhe në funksion të të cilit të gjitha kapacitetet dhe burimet e shtetit janë vënë.

Elementë të rëndësishëm që mbështesin këto procese janë Programi i Partneritetit Individual dhe veçanërisht Procesi i Planifikimit dhe Rishikimit të Partneritetit (PARP), në kuadër të të cilit realizohen synimet e partneritetit dhe që paralelisht me pranimin dhe zbatimin e standardeve, të planifikuara dhe të organizuara do të na udhëheqin për pajtueshmërinë dhe ndërveprueshmërinë e plotë me NATO-n.

Nga kjo vjen edhe gatishmëria jonë e përzgjedhjeve dhe identifikimeve të përhershme të kapaciteteve dhe vënies së tyre në dispozicion të NATO-s, e cila realizohet në bazë të respektimit të sovranitetit të Republikës së Maqedonisë dhe marrëveshjes së ndërsjellë.

34. Republika e Maqedonisë ka identifikuar, raportuar dhe përgatitur mundësitë dhe kapacitetet me të cilat do të marrë pjesë në NATO dhe/ose në operacionet paqeruajtëse dhe humanitare të udhëhequra nga NATO.

35. Integrimi në BE, si një nga interesat vitale të Republikës së Maqedonisë, është proces kompleks me pasoja afatgjata të politikës, ekonomisë dhe sigurisë së Republikës së Maqedonisë. E vetëdijshme për këtë, Republika e Maqedonisë është e gatshme të përshpejtojë të gjitha proceset, veçanërisht harmonizimin e legjislacionit, zgjidhjeve dhe procedurave me ato që vlejné në BE, për të përshpejtuar pranimin e saj, duke i angazhuar të gjitha aftësitë dhe kapacitetet e disponueshme.

Republika e Maqedonisë e respekton dëshirën e zhvillimit të identitetit evropian të sigurisë dhe mbrojtjes. Duke pasur parasysh komplementaritetin e identitetit evropian të sigurisë dhe mbrojtjes, të zhvilluar në kuadër të NATO-s dhe politikës evropiane të sigurisë dhe mbrojtjes, Republika e Maqedonisë është e gatshme, në kuadër të mundësive të saj, të marrë pjesë në këto procese.

36. Republika e Maqedonisë e konsideron respektin e ndërsjellë dhe gatishmërinë e barabartë të bashkëpunimit si bazë dhe fill prijës e intensifikimit, thellimin dhe gjetjen e formave të reja të bashkëpunimit me të gjithë fqinjët e saj dhe me rajonin, të cilat janë në interes të paqes dhe sigurisë në të mjedisit, rajonit dhe Europës.

Shqetësimi i mbrojtjes dhe i avancimit të përhershëm të lirive dhe të drejtave të pjesëtarëve të popullit maqedonas që jetojnë në vendet fqinje dhe në rajon, është pjesë përbërëse e këtyre marrëdhënieve dhe është me interes të veçantë për Republikën e Maqedonisë.

37. Në interes të paqes dhe stabilitetit, Republika e Maqedonisë është e gatshme të zbatojë të gjitha aranzhimet ndërkombëtare lidhur me kontrollin dhe mospërhapjen e armëve të shkatërrimit në masë, marrëveshjet ndërkombëtare për llojet e tjera të armëve, si dhe aranzhimet të mbikëqyrjes së eksporteve të

teknologjisë dhe armëve, veçanërisht duke i përafuar ato me Kodin e Eksportit të Armëve të BE-së.

38. Për sigurinë e saj dhe të përgjithshme në rajon, Europë dhe botë, Republika e Maqedonisë, shpreh gatishmërinë për bashkëpunim, duke i vënë në dispozicion të gjitha kapacitetet e saj dhe duke pranuar masat dhe procedurat e luftimit të rreziqeve transnacionale, si dhe para kundër terrorizmit, krimit të organizuar, migrimin ilegal dhe të gjitha llojet e tregtisë ilegale.

2.2. Politika ekonomike

39. Formimi i rrethit të sigurisë dhe stabilitetit të sigurisë është i varur ngushtë nga gjendja ekonomike e shtetit dhe bashkëpunimit të tij.

Republika e Maqedonisë, konsideron se përmirësimi i mëtejshëm i marrëdhënieve ekonomike, në përputhje me masat dhe aktivitetet e marra bashkërisht në bashkëpunim me BE-në, Fondin Monetar Ndërkombëtar, Bankën Botërore, si dhe anëtarësimin në Organizatën Botërore të Tregtisë, është i veçantë interes i Republikës së Maqedonisë.

40. Përfundimi i proceseve të transformimit dhe privatizimit të subjekteve ekonomike dhe promovimi i ekonomisë së tregut është gjithashtu me interes të veçantë për Republikën e Maqedonisë.

Vëmendje e veçantë duhet t'i kushtohet zhvillimit të ekonomisë dhe aktiviteteve të tjera prodhuese dhe shërbyese, duke krijuar strategji të përshtatshme të zhvillimit ekonomik, e cila do të ketë parasysh edhe dimensionin social dhe ekologjik të zhvillimit, me theks të veçantë në aktivitetet ekonomike dhe produktet ku kanë avantazh krahasues në raport me vendet e rajonit dhe partnerët e tjerë tregtarë.

Shkenca, edukimi dhe aftësimi i qytetarëve dhe fuqisë punëtore duhet të përshtaten dhe transformohen në mënyrë që ata të mund t'i ndjekin, mbështesin dhe zhvillojnë këto procese.

41. Ruajtja e stabilitetit makroekonomik, ndërtimi i mekanizmave dhe parakushteve të përmirësimit të rregulloreve ligjore të garancive dhe hyrjen e kapitalit të huaj, reduktimin e konsumit publik, rritjen e përhershme të prodhimit, eksporteve, punësimit dhe standardit të jetesës së qytetarëve janë me rëndësi vendimtare të zhvillimit të Republikës së Maqedonisë dhe përmirësimin e sigurisë së saj të përgjithshme.

2.3. Politika mbrojtëse

42. Politika e mbrojtjes e Republikës së Maqedonisë, ka për qëllim rritjen e vazhdueshme të aftësive mbrojtëse dhe zhvillimin e duhur të sistemit të mbrojtjes dhe mbrojtjes së interesit të përhershëm dhe pjesëmarrjes, ndihmës dhe bashkëpunimit në mbrojtjen e interesave jetësore të Republikës së Maqedonisë. Kjo nënkupton në mënyrë optimale dhe sipas mundësive dhe nevojave, forca të

armatosura të përgatitura dhe të pajisura, si dhe bartës dhe ekzekutues të mbrojtjes civile të pajisura dhe të përgatitura siç duhet për t'iu përgjigjur rreziqeve dhe rreziqeve të sigurisë së Republikës së Maqedonisë.

Politika e mbrojtjes, do të përpiqet për ndërtimin e duhur, përputhjen dhe koordinimin e sistemit të mbrojtjes me pjesët e tjera të sistemit të sigurisë kombëtare.

43. Politika e mbrojtëse e Republikës së Maqedonisë, në kuadër të sistemit të sigurisë kombëtare, ka për qëllim intensifikimin e mëtejme të të gjitha obligimeve në fushën e mbrojtjes, e veçanërisht të forcave të armatosura, që nënkupton përmbushjen e kërkesave dhe obligimeve të përcaktuara për ristrukturimin e plotë dhe përgatitjen për anëtarësim të Republikës së Maqedonisë në NATO, si një nga interesat e saj vitale. Kjo do të kontribuojë në rritjen e sigurisë së shtetit dhe përmirësimin e rrethit të jashtëm të sigurisë në rajon dhe Europë.

2.4. Politika e sigurisë së brendshme

44. Politika e sigurisë së brendshme ka për qëllim mbrojtjen, ruajtjen dhe avancimin e interesave të Republikës së Maqedonisë, të cilat kanë të bëjnë me zgjidhjen e rreziqeve në lidhje me mbrojtjen e rendit demokratik të përcaktuar me Kushtetutë, të drejtave dhe lirive të njeriut dhe normat dhe garancitë e tjera kushtetuese-juridike me rëndësi për sigurinë e Republikës së Maqedonisë.

Veprimi i harmonizuar dhe i koordinuar i autoriteteve legjislativë dhe ekzekutive, është i nevojshëm për realizimin e politikës së sigurisë së brendshme, përparimit të vazhdueshëm të proceseve demokratike, ndërtimit të shtetit ligjor dhe shtetit të së drejtës, me qëllim të përmirësimit të nivelit të besimit të qytetarët ndaj institucioneve të shtetit.

Prioritet i veçantë është sigurimi i sundimit të ligjit në tërë territorin e Republikës së Maqedonisë, si element themelor i sovranitetit të saj, si dhe parandalimi dhe largimi i të gjitha kërcënimeve dhe pengesave tjera që cenojnë të drejtën e disponimit dhe shfrytëzimit të papenguar të vetes pronën dhe banesën e qytetarëve të Republikës së Maqedonisë.

45. Masat dhe aktivitetet e zhvillimit të mëtejshëm të gjyqësorit të pavarur janë me prioritet të lartë të forcimit së sigurisë dhe stabilitetit të brendshëm, mbrojtjen e qytetarëve dhe zhvillimin e sistemit ekonomik, i cili mundëson realizimin e interesave të Republikës së Maqedonisë.

46. Është me rëndësi të madhe krijimi i një sistemi aktivitetesh të koordinuara ndërmjet shërbimeve të inteligjencës dhe kundërzbulimit, i cili do të sigurojë paralajmërimin në kohë të rreziqeve, duke propozuar dhe ndërmarrë masa dhe aktivitete të mbrojtjed, reduktimin dhe eliminimin e rreziqeve të sigurisë së Republikës së Maqedonisë.

47. Përshpejtimi i integritetit në shoqërinë dhe shtetin maqedonas të qytetarëve që u përkasin të gjitha komuniteteve që jetojnë në Republikën e Maqedonisë, është me interes të veçantë për sigurinë e saj. Në atë drejtim, duhet të maksimalizohen përpjekjet dhe kapacitetet politike dhe të tjera të zbatimit të Kushtetutës në dispozitat që kanë të bëjnë me të drejtat e pjesëtarëve të bashkësive.

Integriteti duhet të krijohet dhe zbatohet nëpërmjet politikave, masave dhe aktiviteteve politiko-siguri, ekonomike, arsimore dhe kulturore, të cilat në fund të fundit do të ndërtojnë vlera të përbashkëta dhe dotë nxisin dallimet, si bazë e bashkimit dhe integritetit.

48. Lufta kundër terrorizmit, krimit të organizuar, migrimit të paligjshëm, tregtisë ilegale të drogës, armëve, njerëzve dhe materialeve strategjike është detyrë veçanërisht komplekse për të cilën duhet të ndërmerren një sërë masash dhe aktivitetesh specifike, ndër të cilat kryesoret duhet të jenë: organizimi i policisë kufitare efikase, harmonizimi i mekanizmave dhe procedurave të shkëmbimit ndërshtetëror të të dhënave, bashkëpunimi dhe asistenca, veçanërisht ato të vendosura në vendet anëtare të BE-së dhe NATO-s.

Ministria e Punëve të Brendshme, duhet veçanërisht të përmirësojë dhe zhvillojë procedurat dhe mekanizmat e luftimit të terrorizmit, migracionit ilegal, tregtisë ilegale të drogës, armëve, njerëzve dhe materialeve strategjike me ato në vendet e zhvilluara. Gjithashtu duhet të përmirësojë koordinimin dhe të zhvillojë procedura të përbashkëta operationale me forcat e armatosura, veçanërisht në fushën e luftës kundër terrorizmit dhe sigurisë së kufirit.

Ministria e Punëve të Brendshme, duhet ta orientojë zhvillimin e policisë drejt decentralizimit maksimal të mundshëm të policisë në nivel lokal, sipas normave dhe standardeve europiane dhe që të bëhet shërbim i qytetarëve.

49. Me qëllim të përmirësimit të gjendjes së sigurisë në Republikën e Maqedonisë, është e nevojshme të ndërtohen të reja, si dhe respektim dhe koordinim më i mirë i masave dhe instrumenteve ekzistuese i parandalimit dhe korrupsionit, evazionit tatimor, formave më të rënda të krimit (shantazh, vrasje, reket dhe të ngjashme), si dhe shkatërrimin e pasurisë së qytetarëve.

50. Realizimi i shumicës së aktiviteteve në fushën e sigurisë së brendshme është detyrë themelore, në të cilën Departamenti i Punëve të Brendshme, luan rol kyç. Vendin dhe rolin e tyre e kanë edhe gjyqësori dhe organet e tjera të qeverisë, organet e administratës, administrata doganore, inspektimet dhe shërbimet e

tjera.

51. Republika e Maqedonisë është e ndjeshme ndaj fatkeqësive natyrore, fatkeqësive tekniko-teknologjike dhe të ngjashme me të cilat rrezikohet siguria e qytetarëve, shtetit dhe infrastrukturës së tij. Zhvillimi i mëtejshëm i forcave të mbrojtjes dhe shpëtimit nga këto rreziqe, duhet të bëhet në drejtim të bashkimit të shërbimeve aktuale ekzistuese në një drejtori.

Miratimi i ligjit të ri të mbrojtjes dhe shpëtimit dhe unifikimit të mbrojtjes nga zjarri, i cili është në kuadër të departamentit të punëve të brendshme dhe mbrojtjes civile, i cili është në departamentin e mbrojtjes në drejtori të pavarur shërbimi me drejtim të detyrueshëm të decentralizimit maksimal, paraqesin hap të rëndësishëm të përmirësimit së situatës në këtë fushë.

52. Globalizimi i botës dhe përdorimi gjithnjë e më i gjerë i teknologjisë së informacionit kërkon zgjidhje dhe rregullore më të organizuara, që do ta bëjnë të pamundur terrorizmin e informacionit. Është e nevojshme të përmirësohet mbrojtja dhe të merren masa për të parandaluar përdorimin e paautorizuar të të dhënave personale të qytetarëve, sekreteve afariste, zyrtare dhe shtetërore nga individë, organe të qeverisjes shtetërore, e organizata të tjera.

3.5. Politika e mbrojtjes së mjedisit jetësor

53. Proceset e tranzicionit kanë zvogëluar të kuptuarit e rëndësisë së mbrojtjes së mjedisit jetësor. Shkaktarët më të shpeshtë të shkatërrimit të mjedisit, përveç ekzistencës së shumë kapaciteteve afariste me teknologji të “ndyrë”, janë edhe neglizhenca njerëzore, neglizhenca e organeve të vetëqeverisjes lokale, afariste dhe subjekteve të tjera, si dhe rregullorja legjislativë ende e butë”.

Aktivitetet e mëtejshme duhet të synojnë zhvillimin e ekonomisë me pasoja më pak negative të mjedisit, harmonizimin e legjislacionit me atë të BE-së, zbatimin konsekuent të masave të mbrojtjes së mjedisit nga autoritetet e shtetit, autoritetet e vetëqeverisjes lokale, afariste dhe subjekteve tjera, si dhe nga qytetarët e Republikës së Maqedonisë.

3. Menaxhimi i krizave

54. Për shkak të konsultimeve dhe vendimmarrjes së vazhdueshme në nivelin më të lartë, koordinimit maksimal, reagimit në kohë, efikasitetit dhe përdorimit të duhur të aftësive dhe burimeve në dispozicion në rast krizash dhe situatash krize, si dhe vlerësimi në kohë, cilësor dhe real i kërcënimit të sigurisë së Republikës së Maqedonisë nga rreziqet, - sistemi i menaxhimit të krizave duhet të ketë tri njësi themelore: komitet drejtues, grup vlerësues dhe shërbim mbështetës të njësisë së parë dhe të dytë, përkatësisht qendra e krizave menaxhimi.

Komiteti drejtues udhëhiqet nga kryetari i Qeverisë së Republikës së Maqedonisë, ndërsa në të janë ministrat e Punëve të Jashtme, Mbrojtjes, Punëve të Brendshme, Transportit dhe Lidhjeve, Shëndetësisë dhe përfaqësuesi i autorizuar i Presidentit të Republikës së Maqedonisë. Në varësi të situatës së krizës, nëse është e nevojshme, përfshihen edhe drejtues të tjerë të organeve shtetërore dhe të administratës. Rekomandimet, propozimet dhe vendimet e komisionit drejtues janë të detyrueshme për të gjitha organet, organizatat dhe institucionet, në pajtim me dhe në kuadër të kompetencave të tyre të përcaktuara me Kushtetutën, ligjet dhe rregulloret e tjera të Republikës së Maqedonisë.

Grupi vlerësues përbëhet nga përfaqësues të autoriteteve të njëjta nga paragrafi paraprak në gradën e sekretarit shtetëror, përfshirë drejtorin e Agjencisë për Inteligjencë, zëvendës shefin e Shtabit të Përgjithshëm të Armatës së Republikës së Maqedonisë është përgjegjës për operacionet dhe gatishmërinë, si dhe drejtuesit e sigurisë publike dhe shtetërore të Republikës së Maqedonisë. Grupi i vlerësimit drejtohet nga ministri i cili do të emërohet nga Kryeministri.

55. Për shkak të ndërlikueshmërisë së kësaj çështjeje, është e nevojshme që ajo të rregullohet me ligj. Krahas të tjerave duhet të përcaktohen në mënyrë specifike: e drejta dhe niveli i vendimmarrjes dhe shfrytëzimit autonom të burimeve të pushtetit ekzekutiv, mënyra e komunikimit dhe bashkëpunimit me të gjitha organet e pushtetit shtetëror dhe vetëqeverisjes lokale, shoqëritë tregtare dhe subjektet e tjera dhe qytetarët të çështjeve me interes për sigurinë e Republikës së Maqedonisë; ndërtimi i normave dhe procedurave të dorëzimit, grumbullimit, përpunimit dhe analizës së të dhënave të pranuar, përgatitjen e vlerësimit të rrezikut të sigurisë së Republikës së Maqedonisë nga të gjitha rreziqet. Rregullorja duhet të mundësojë ndërveprueshmëri dhe bashkëpunim me qendra të tjera të tilla në mjedisin e afërt, në rajon dhe në Europë, dhe veçanërisht me NATO-n dhe vendet anëtare të saj.

56. Me qëllim të forcimit të kapaciteteve të sigurisë, është e nevojshme të ndërtohet institucion i menaxhimit të krizave (Qendra e menaxhimit të krizave - QKK) si pjesë e rëndësishme e kapaciteteve të Republikës së Maqedonisë për t'u përballur me krizat dhe si pjesë e përshtatjes së sistemit të sigurisë së NATO-n. Qëllimi kryesor i KMK-së është të mbajë nivel konstant të gatishmërisë shtetërore, konsultimeve, vazhdimësisë, bashkëpunimit ndërinstytucional dhe ndërkombëtar, koordinimit, zhvillimit dhe mbajtjes së vlerësimit të unifikuar dhe unik të kërcënimeve dhe rreziqeve të sigurisë së Republikës së Maqedonisë, si dhe propozimin dhe miratimin e masave dhe aktiviteteve të zgjidhjeve të situatave dhe krizave.

Për hir të kryerjes së vazhdueshme dhe efikase të qëllimit themelor në strukturën e QMK-së, do të krijohet sistem unik komunikimi dhe informimi me një numër unik thirrje për thirrje në rast të rreziqeve dhe aksidenteve të tjera në të gjithë territorin e vendit të Republikës së Maqedonisë.

Qendra e menaxhimit të krizave, përveç detyrimeve të tjera, është ofruese kryesore e mbështetjes totale (profesionale, organizative, administrative dhe të tjera) të komitetit drejtues dhe grupit të vlerësimit, d.m.th. jep, mbledh, përpunon dhe analizon të dhëna dhe informacione me rëndësi të sigurisë së Republikës së Maqedonisë, propozon vlerësim, si dhe siguron dhe organizon vazhdimësinë e punës së CMK-së.

57. Qendra e Menaxhimit të Krizave ka staf të përhershëm dhe staf të caktuar nga organet që janë anëtarë të grupit të vlerësimit. Udhëheqësi i KMK-së është gjithashtu anëtar i përhershëm i grupit vlerësues dhe raportues i përhershëm i nevojave të komitetit menaxhues.

Për hir të efikasitetit më të madh, sigurimit të kushteve të punës dhe

kapaciteteve infrastrukturore, qendrës duhet t'i bashkangjiten Qendra republikane për raportim, shërbimi monitorues dhe qendrat raportuese në tërë territorin e Republikës së Maqedonisë, të cilat tani janë nën juridiksionin e Ministrisë së Mbrojtjes.

IV. MBROJTJA

1. Bazat dhe udhëzimet e zhvillimit të mbrojtjes

56. Republika e Maqedonisë duhet ta ndërtojë mbrojtjen e saj si sistem e cili do të mundësojë sigurimin dhe mbrojtjen optimale të interesit të saj të përhershëm, si dhe pjesëmarrjen dhe ndihmën në mbrojtjen e interesave jetësore të saj.

57. Mbrojtja e Republikës së Maqedonisë, nuk është e drejtuar kundër asnjë shteti tjetër, por në thelb është mbrojtëse dhe ka për qëllim frenimin e agresionit, por edhe mbrojtjen e Republikës së Maqedonisë në rast të agresionit të çfarëdo lloji dhe qëllimi.

Nga mbrojtja, në përputhje me ligjin, kërkohet që të marrë pjesë, të ofrojë ndihmë dhe të bashkëpunojë me pjesët tjera të sistemit të sigurisë, e veçanërisht me policinë, në largimin e rreziqeve të sigurisë së Republikës së Maqedonisë, veçanërisht në lufta kundër terrorizmit, siguria kufitare, me qëllim të parandalimit të migrimit ilegal dhe tregtisë ilegale me drogë, armë, njerëz dhe materiale strategjike, si dhe në largimin e pasojave nga fatkeqësitë natyrore dhe fatkeqësitë tjera pas popullatës së Republikës së Maqedonisë.

58. Mbrojtja po përballlet aktualisht me sfidën e transformimit të thellë për shkak të ristrukturimit dhe përshtatjes së saj të nevojshme me anëtarësimin tonë në NATO, duke respektuar, pranuar dhe zbatuar normat dhe standardet e NATO-s. Instrumenti bazë, sipas të cilit drejtohen proceset e transformimit, janë zgjidhjet e përcaktuara në Programin Vjetor Kombëtar të Anëtarësimit, si pjesë e planit të veprimit të anëtarësimit. Instrumente të rëndësishme janë të gjitha proceset dhe detyrimet e tjera që dalin nga anëtarësimi në KM, veçanërisht procesi PARP për planifikim dhe rishikim, Programi i Partneritetit Individual (IPP), pjesëmarrja në stërvitje dhe aktivitete të tjera, si dhe në misione humanitare paqeruajtëse, e udhëhequr nga NATO.

59. Republika e Maqedonisë, në përputhje me zhvillimin e saj në shtet modern dhe demokratik, kontrollin civil dhe demokratik mbi forcat e armatosura e konsideron si një nga përfitimet më të mëdha të demokracive perëndimore. Drejtimet kryesore duhet të jenë sigurimi i pjesëmarrjes më të madhe dhe më të mirë në krijimin e proceseve të mbrojtjes nga Kuvendi i Republikës së Maqedonisë, organet tjera të pushtetit shtetëror, sektori joqeveritar, publiku dhe qytetarët.

60. Transparenca e proceseve të mbrojtjes duhet të funksionalizohet maksimalisht në të gjithë shoqërinë, që nënkupton ndërtimin e instrumenteve, dokumenteve dhe aktiviteteve të tjera në dispozicion të publikut, si dhe informimin e tij real, në kohë dhe të përhershëm.

61. Pushteti ekzekutiv, krahas kompetencave mbrojtëse të përcaktuara me Kushtetutë dhe ligj, duhet t'i kushtojë vëmendje të veçantë: zhvillimit të mëtejshëm të instrumenteve të zbatimit të politikës së mbrojtjes; ristrukturimim, dimensionimim, pajisjen, profesionalizimin r Ushtrisë, në përputhje me burimet njerëzore dhe mundësitë ekonomike; për përmirësimin dhe arritjen e përfaqësimit adekuat të pjesëtarëve të komuniteteve në strukturat e ushtrisë; ridizajnimin e sistemit të arsimit dhe stërvitjes ushtarake, bazuar në njohuritë, normat dhe standardet e vendeve anëtare të NATO-s dhe madhësinë dhe nevojat e forcave të përhershme dhe rezervë;

62. Sistemi i mbrojtjes duhet të vazhdojë në mënyrë të vazhdueshme me çlirimin e aktiviteteve jo thelbësore, së bashku me personelin dhe infrastrukturën. Në veçanti, Ushtria, duke zbatuar zgjidhjet nga plani i veprimit për anëtarësim, pra Programi Vjetor Kombëtar për anëtarësim në NATO, duhet të përshpejtojë proceset e ripërshtatjes së strukturës së saj, shkallën e angazhimit, strukturën e brendshme dhe nevojën për personel sipas normave dhe standardeve të NATO-s. Njësitë duhet të përqendrohen në më pak garnizone dhe të përgatiten për gamë më

të gjerë detyrash, për veprime të shpejta dhe praktike, me më pak burime financiare të përcaktuara saktësisht. Në këtë mënyrë, është e nevojshme të ridrejtohen burimet financiare të liruara në programet e heqjes së personelit të tepërt, modernizimin e pajisjeve, përsheptimin e profesionalizimit dhe përmirësimin e standardit të jetesës së personelit të mbrojtjes, si dhe kushteve të jetesës dhe punës të ushtarëve.

63. Ripërcaktimi i pozitës, i rolit, i mënyrës së edukimit dhe formimit të sistemit të mbrojtjes civile, si dhe i detyrave është proces i pashmangshëm. Këtu duhet pasur parasysh të veçantë të gjitha rreziqet e reja, si dhe dispozitat e këtij koncepti që janë të rëndësishme të mbrojtjes civile.

64. Ndryshimet në të gjitha fushat e mbrojtjes duhet të monitorohen nga strukturë administrative moderne dhe efikase e organizuar. Kjo do të thotë se paralelisht me proceset reformuese është e nevojshme të kryhet edhe reforma e organizimit dhe funksionimit të Ministrisë së Mbrojtjes, në përputhje me zgjidhjet, masat dhe aktivitetet e përcaktuara nga Programi Kombëtar Vjetor i anëtarësimit në NATO.

65. Sistemi i mbrojtjes duhet t'i japë rëndësi të madhe zhvillimit të udhëzimeve dhe planeve të veçanta, të zbatimit të përshpejtuar të sistemit të planifikimit, programimit, financimit dhe buxhetimit të mbrojtjes, në përputhje me standardet e NATO-s. Në përputhje me këto standarde dhe në funksion të ruajtjes dhe përmirësimit të sistemit të mbrojtjes, sistemit të ruajtjes së gatishmërisë luftarake, edukimit, stërvitjes dhe ushtrimeve, ndërtimit të trupave të nënoficerëve, menaxhimit të personelit, studimit të gjuhëve të huaja. (sidomos anglisht), standardizimin, kodifikimin, edukimin dhe trajnimin në fushën e mbrojtjes të të gjithë bartësve përgjegjës të organeve të qeverisjes shtetërore, shoqërive tregtare kryesore dhe institucioneve të tjera e qytetarëve, si dhe masa e veprimtarive të tjera që rrjedhin nga ky konceptim.

66. Ky koncept nacional hyn në fuqi në ditën e tetë nga dita e publikimit në Gazetën Zyrtare të Republikës së Maqedonisë.

KUVENDI I REPUBLIKËS SË
MAQEDONISË

Nr. 07-2824/1
11 qershor, 2003
Shkup

Kryetari
i Kuvendit të Republikës
së Maqedonisë,
mr. Nikolla Popovski d.v.